

УДК 378.147.34

Мойсеєнко Світлана Миколаївна, Лісецький Костянтин Анатольович

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

(Київ, Україна)

**РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ
ПРИ ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ
ВНЗ**

Анотація. В статті розкривається поняття емоційного інтелекту і його роль при формуванні іншомовної компетентності у студентів ВНЗ. Аналізується, як емоційний інтелект розвивається в процесі комунікативної діяльності студентів. В статті також подаються дебатні технології як інструмент, що здатен підвищити емоційний інтелект студентів ВНЗ при вивченні іноземної мови професійного спрямування.

Ключові слова: емоційний інтелект, пізнавальний інтелект, комунікабельність, дебатні технології, навчальний процес.

Moiseienko Svitlana Mykolaivna, Lisetskyi Kostiantyn Anatoliyovych

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

(Kyiv, Ukraine)

**THE ROLE OF EMOTIONAL INTELLIGENCE
FOR FORMATION OF STUDENTS FOREIGN LANGUAGE COMPETENCE
IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS**

Abstract. The article reveals the concept of emotional intelligence and its role in the formation of foreign language competence among university students. It is analyzed how emotional intelligence develops in the process of students' communicative activity. The article also presents debate technology as a tool that can enhance the emotional intelligence of university students in the process of learning a foreign language of professional orientation.

Keywords: emotional intelligence, cognitive intelligence, sociability, debate technologies, learning process.

*Мойсеенко Светлана Николаевна, Лисецкий Костянтин Анатольевич
Национальный технический университет Украины
«Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского»,
(Киев, Украина)*

**РОЛЬ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ИНТЕЛЛЕКТА
ПРИ ФОРМИРОВАНИИ ИНОЯЗЫЧНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ
СТУДЕНТОВ ВУЗОВ**

Аннотация. В статье раскрывается понятие эмоционального интеллекта и его роль при формировании иноязычной компетентности студентов вузов. Анализируется, как эмоциональный интеллект развивается в процессе коммуникативной деятельности студентов. В статье также подаются дебатные технологии как инструмент, способный повысить эмоциональный интеллект студентов вузов при изучении иностранного языка профессионального направления.

Ключевые слова: эмоциональный интеллект, познавательный интеллект, коммуникабельность, дебатные технологии, учебный процесс.

Емоційний інтелект став предметом психологічних розвідок завдяки працям зарубіжних дослідників Г. Гарднера, Д. Гоулмана, Д. Карузо, Дж. Майєра, П. Саловея та інших. Вчені наголошують на необхідності і доцільності розвитку емоційного інтелекту, котрий визнано критерієм забезпечення успішного особистісного та професійного зростання.

Аналіз наукових джерел засвідчує, що проблема емоційного інтелекту почала привертати увагу дослідників у 90-х роках ХХ століття завдяки працям американських психологів Дж. Майєра і П. Саловея, які вперше вжили термін «емоційний інтелект» та розпочали дослідницьку діяльність щодо його вивчення. Емоційний інтелект, на думку цих учених, є сукупністю когнітивних здібностей до ідентифікації, розуміння та управління емоціями [1].

Передумовою виникнення концепції емоційного інтелекту вважають роботи американського психолога Г. Гарднера, який висунув думку про множинність форм прояву інтелекту [1]. Емоційний інтелект (EQ) – це показник здатності людини до спілкування, вміння усвідомлювати свої емоції і розуміти почуття інших людей. EQ вважається емоційним еквівалентом пізнавального інтелекту (IQ). Якщо IQ відображає здатності лівої півкулі мозку, що відповідає за логіку і раціональне мислення, то EQ – це інтуїтивне мислення правої півкулі мозку, емоційність. Не так давно існувала думка, що саме високий IQ визначає успіх в житті, але сьогодні погляди істотно змінилися. На Заході з цього приводу навіть існує приказка: «IQ дає тобі роботу, а EQ – кар’єру». Високий рівень пізнавального інтелекту, безсумнівно, допомагає досягти певних професійних успіхів. Але від цього залежить лише чверть успіху, а решта – від наявності емоційного інтелекту, вміння спілкуватися з людьми і приймати правильні рішення. Слід також зазначити, що ліва півкуля мозку – провідна у філологів, аналітиків, фахівців технічних галузей знань. Вона контролює праву половину тіла та відповідає за словесну передачу інформації, граматику й порядок слів. Ліва півкуля мозку працює за законами логіки: аналізує, критикує, дає кількісну оцінку і відповідає за здоровий глузд.

Емоційний інтелект представлений наявністю таких компетенцій як:

- самодисципліна;
- самоусвідомлення;
- мотивація;
- комунікабельність;
- емпатія.

Ці компетенції складаються з найважливіших навичок та вмінь, які необхідні для успішної професійної діяльності. Серед них – ініціативність, вміння адаптуватися, здатність працювати в команді, взаємодія з колегами. Емоційний інтелект асоціюють з так званими “соціальними навичками”: вміння впливати на інших людей та на прийняття ними рішення, наявність лідерських якостей, взаєморозуміння та пошук компромісів, впровадження нових ідей,

становлення нових контактів. Професійна діяльність безпосередньо залежить від емоційного інтелекту. Навчання у вищих навчальних закладах здатне сформувати та закріпити значущі для професійної діяльності навички. Завдяки відповідним учбовим матеріалам, формам та методам навчання іноземна мова професійного спрямування сприяє розвитку емоційного інтелекту та вдосконаленню вище зазначених якостей [2: с. 35].

Для розвитку емоційного інтелекту використовуються різні технології навчання, види вправ та засоби їх впровадження. Слід зазначити, що емоційний інтелект розвивається в процесі комунікативної діяльності студентів.

Зазначимо, сучасний світ є діалогічним. Така діалогічність спричинена пізнавальним та емоційним інтересом людства, необхідністю в передачі та сприйнятті інформації, потребою безперервного зв'язку з процесами, явищами, об'єктами. В будь-якому випадку людина безперервно знаходиться у величезному комунікативному та інформаційному полі. Той, хто готовий до діалогу, може відкривати нові горизонти для власних думок і дій. Такий діалог передбачає продукування чогось нового, де у виграші залишаться всі. Всі ці аспекти актуалізують дебати як вид інформаційної співпраці.

Завдання викладача – розкрити інтелектуальні можливості студента, підвищити коефіцієнт корисної дії його мислення. Одним із засобів вирішення таких завдань є **дебатні технології** як дієвий метод поліпшення пізнавальних і розумових здібностей студента з обраної спеціальності.

Узагальнене визначення терміну дебати (фр. *debat*) позначає продуманий і запланований взаємообмін думками на публіці з провокаційної теми. Дебатна інтерактивна технологія – це нова педагогічна технологія, що активізує навчально-пізнавальну діяльність тих, хто навчається, інтелектуальну і вербальну мобільність шляхом впровадження інтелектуальних змагань, у яких одна команда за допомогою аргументів доводить певну позицію, а завдання іншої – опонувати.

Дебати тривають у швидкому темпі. Групі слід запропонувати провокаційне питання. Провокацію треба прочитати чи стисло викласти

конкретну подію. Слід поставити закриті питання (що вимагає відповіді так/ні), потім поділити групу на 2 команди: одна команда виступатиме «за», інша «проти». Кожен студент мусить пропонувати команді найпереконливіші аргументи, щоб підтримати свою позицію або аргумент. Ці пропозиції не повинні повторюватися. Команда дискутує з приводу цих пропозицій і вибирає з них 4 – 5 найпереконливіших. Завдання кожної з команд представити свою позицію чітко та в межах певних часових рамок, власні аргументи «за» чи «проти». Дебати проводить модератор, який визначає їх переможця. Як варіант можна попросити студентів письмово викласти свої думки.

Цінність дебатів спричинена тим, що це – інструмент:

- навчання демократичності і чесності;
- підготовки учасників до розумового протистояння та публічного виступу;
- безконфліктного вирішення проблем;
- кращого пізнання себе і світу.

Дебатні технології допомагають:

- активізувати навчально-пізнавальну діяльність;
- поглибити і розширити знання студентів;
- розвивати критичне, логічне та емоційне мислення;
- розвивати інформаційну, комунікативну і світоглядну компетентність студентів;
- сприяти соціальній адаптації студентів до умов суспільного життя [3, с. 119 – 120].

Загалом, дебатні технології – це дієвий спосіб формування навичок спілкування, критичного та емоційного мислення. Але, переконливіший результат матиме той, хто навчиться продукувати змістовні аргументи й підтримувати їх, знаходити розбіжності в тезах, ретельно вислуховувати контраргументи і обдумувати відповіді. Позитивний результат матиме той – хто навчиться самостійно мислити. Дебати – це не лише публічний виступ, а й педагогічна технологія, яка навчає та розвиває особистість. Дебати навчають усному та письмовому мовленню, переконливій аргументації, публічним

виступам, сприяють ефективній комунікації. Люди, які дебатують, здатні опрацьовувати та оцінювати інформацію, розглядати різні теми в різних ракурсах, шанують національні, культурні, релігійні та расові розбіжності.

З метою розвитку емоційного інтелекту у студентів технічних спеціальностей пріоритетними мають бути завдання, які спрямовані на спілкування, групову роботу, при яких відбувається розкриття творчого потенціалу студентів, прояв різних емоцій, активізація мовного матеріалу. Таким чином, очевидно, що заняття з іноземної мови якнайкраще підходять для впровадження емоційного компонента в навчальний процес.

Список використаних джерел та літератури:

1. Mayer J.D., Salovey P. The Intelligence of emotional intelligence/J.D. Mayer, P. Salovey//Intelligence. – 1993, –V.17. – №4. – P.433 – 442.
2. Вадаська С.В. Розвиток комунікативної компетентності в процесі формування емоційного інтелекту/С.В. Вадаська//Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов: Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції, 12 квітня 2018р. – К., 2018. – С. 35 – 37.
3. Мойсеєнко С.М. Використання дебатних технологій навчання при формуванні навичок англomовного ділового мовлення в НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського»/С.М.Мойсеєнко//Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов: Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 28 лютого 2017. – С.119 – 121.